

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

2. Біологія. 6–11 класи: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2017/2018 навчальному році / Укладач С. С.Фіцайло. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 144 с.
3. Грицай Н. Концепція методичної підготовки майбутніх учителів біології у вищому навчальному закладі / Н. Грицай // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка – 2014. – №2 (13). – С. 248–254.
4. Гузеев В. В. Теория и практика интегральной образовательной технологии / В. В. Гузеев. – М.: Народное образование, 2001. – 224 с.
5. Іонова О. М. Теоретичні питання підготовки майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу початкової школи / О. М. Іонова, Н. М.Сінопальнікова / Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2013.– № 2 (6) . – С. 35–39.
6. Логвина-Бык Т. А. Методическая подготовка будущих учителей биологии в педагогических университетах / Т. А.Логвина-Бык, Н. В.Бык / Биологическое и экологическое образование в школе и вузе: теория, методика, практика. Сборник статей Международной научно-практической конференции (21 – 24 ноября 2016 г.). – Вып. 15, Санкт-Петербург / под ред. проф. Н. Д. Андреевой. – СПб.: «Свое издательство», 2016. – С. 164–167.

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК ФЕНОМЕН ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Лупак Н.М.

Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка

E-mail: lupak@elr.tnpu.edu.ua

Невід’ємною ознакою сучасного глобалізованого світу стала полікультурність простору життєдіяльності людини. «В понятті полі культурність» синтезовано знання про культуру, яка є надбанням цивілізованого світу, про етичну культуру, про загальнонаціональну українську культуру як продукт історичного взаємозбагачення і взаємопроникнення етнічних культур» [5,

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

с. 140]. Процес культурної ідентифікації особистості допомагає індивіду набувати широких культурологічних поглядів, соціальних компетентностей, ціннісних орієнтацій; засвоювати морально-етичні, естетичні норми і правила поведінки, розвивати адаптивні та креативні здібності з метою успішної життєдіяльності в єдиному європейському співтоваристві.

Полікультурна освіта у вищому навчальному закладі ефективно впроваджується завдяки використанню інноваційних педагогічних технологій, зокрема інтермедіальних. Інтермедіальність як специфічна форма інтеграції виявляється в єдності сприйняття людиною різних видів комунікативних засобів — медіа (media), має на меті закласти основи цілісного уявлення про природу, культуру, суспільство і сформуванню власне ставлення до законів їх розвитку. Комплексним дослідженням феномену медіа (в історичному, культурологічному, філософському, соціологічному, мистецтвознавчому, педагогічному аспектах) займалися провідні вчені: О. Астаф'єва, А. Базен, Р. Барт, В. Беньямін, І. Бех, В. Біблер, Л. Виготський, Н. Кириллова, В. Кремень, Ю. Крістева, Ю. Лотман, М. Маклюен, О. Мацяк, Г. Мельник, В. Огнев'юк, О. Рудницька, П. Саух, І. Соколова, В. Савчук, О. Сухомлинська, Ю. Тинянов, Г. Ткаченко, А. Якимович та ін. В основі аналізу — класичні види художньої культури (література, музика, живопис, театр тощо), а також ті медіа, які стали феноменом технічного прогресу епохи Модерну і постмодерну (преса, радіо, кіно, телеграф, фотографія, супутникове телебачення, відео, Інтернет, електронна пошта, Facebook тощо). М. Маклюен до медіа засобів відносить ще й такі, як: електричне світло, дороги, числа, одяг, житло, гроші, комікси, рекламу, транспортні засоби, зброю тощо, розглядаючи їх як безпосереднє технічне продовження людського тіла, розуму, органів чуття і здібностей. Вчений зазначає: «об'єднує все це розмаїття те, що це «технології» або «посередники», які вносять суттєві зміни в комунікацію людини з навколишнім світом (як природним, так і соціальним) і реорганізовує його спосіб світосприйняття і образ життя» [3].

У контексті модернізації та глобалізації культурно-мистецьких процесів важливо чітко окреслити пріоритетні

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

напрямки розвитку особистості, утвердити нові ідеали формування духовної культури суб'єкта навчання, орієнтованого на творче самовизначення. З-поміж різноманітних сучасних медіа важливе місце займають класичні види мистецтва (література, музика, живопис, театр) та їх взаємодія. Адже чуттєві форми осягнення дійсності є важливим чинником розвитку особистості. «Занурення в мистецтво є оптимальною основою для розвитку емоційної сфери людини як імпульсу проживання знань, здобутих у будь-якій предметній сфері, а це розкриває здатність привласнення знань як цінностей, що уможлиблює формування компетентної в різних життєвих сферах особистості» [1, с. 7].

Інтеграція медіального змісту створює умови для виникнення діалогу культур, взаємодії художніх сфер, знаків і значень, виявляє семантико-сміслові зміщення понять тощо. Інтермедіальне навчання є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвивальних прийомів навчання, формування креативного мислення та продуктивного творчого потенціалу індивідууму. У результаті зіставлення медіа текстів, які ввійшли у семіосферу культури як репрезентанти різних часопросторових пластів, в уяві реципієнта відбувається їх синхронізація. На новому історико-культурному витку ці тексти виявляють приховані резерви сенсів, набувають нових значень, беруть участь у творенні нових текстів культури. «Семіотичний простір постає перед нами як багатошарове пересічення різних текстів, що складаються в певний пласт, зі складними внутрішніми відношеннями, різного ступеня перехідності і просторами неперехідності» [2, с. 30].

У ТНПУ імені Володимира Гнатюка при вивченні курсу «Освітні технології» на факультеті мистецтв активно застосовуються інтермедіальні технології з метою вивчення мистецтв, їх комплексної взаємодії та художньої інтеграції. Зміст предметного навчання мистецтву розглядається в інтегративному контексті «як спорідненість різних елементів знань про особливості розкриття багатоаспектності довколишнього світу, відображення реальності різмаїтою «мовою» ліній, барв, звуків, які людина сприймає за допомогою зору, слуху та інших органів чуття» [4, с. 120]. Впровадження інтермедіальних технологій у

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

педагогічній практиці вищого навчального закладу забезпечують послідовність опанування окремої художньої мови, взаємопроникнення засобів виразності, полісенсорний вплив на емоційно-чуттєву сферу людини, інтеграцію мистецтв на рівні художнього синтезу, вивчення «метамови» та пошук шляхів переходу з однієї семантичної системи в іншу за визначеними правилами декодування, уникаючи ізольованого підходу до розгляду різновидів мистецтва як замкнутих галузей. «Тенденції інтеграції зовсім не розмивають видову і жанрову специфіку мистецтв, а навпаки збагачують розуміння кожного з них, оскільки, з одного боку, виявляють взаємовплив окремих видів художньої творчості, а з іншого — стверджують їх суверенне існування та самостійний статус» [4, с. 120].

Використання інтермедіальних технологій у закладі вищої освіти підвищує професійну майстерність майбутніх учителів, сприяє свідомій зацікавленості студентів у оволодінні навчальних дисциплін, активізує розумову діяльність, формує науковий світогляд і емоційний інтелект, здатність до пошуку оригінальних та ефективних шляхів досягнення поставленої мети.

Література

1. Комаровська О. Мистецька освіта: Глибина й багатогранність / О. Комаровська // Мистецтво і освіта: наук.-метод. журнал. – № 1 (79). – К.: Педагогічна думка, 2016. – С. 6 – 9.
2. *Лотман Ю. М. Семиосфера* / Ю. М. Лотман. – СПб.: Искусство, 2004. – 704 с.
3. *Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека* / М. Маклюэн. – М. – Жуковский: Канон – Пресс, 2003. – 320 с.
4. *Рудницька О. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник* / О. Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
5. *Соколова І. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу* / І. Соколова // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси. – К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2011. – С. 137–148.